

Terezínská iniciativa 130

ČASOPIS MEZINÁRODNÍHO SDRUŽENÍ

leden 2026

Foto: Matěj Stránský

V letošním roce uplyne 85 let od prvních transportů. Zapálením svíček u *Stolpersteinů* 27. ledna jsme se zúčastnili společného projektu s Izraelským velvyslanectvím.

Na snímku Samuel, žák 3. třídy Lauderových škol, u *Stolpersteinů*, o které pravidelně pečuje.

FEDERACE
ŽIDOVSKÝCH OBCÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

SENÁT
PARLAMENTU
ČESKÉ REPUBLIKY

Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti Vzpomínkové setkání 27. ledna 2026

Program

- 10:00–11:00 Uvítání: Petr Papoušek, předseda Federace židovských obcí v České republice
- Projev Miloše Vystrčila, předsedy Senátu Parlamentu České republiky
- Projev Pavla Jelínka, pamětníka holocaustu
- Projev Lucie Fukové, vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny
- Projev Michala Klímy, předsedy správní rady Nadačního fondu obětem holocaustu

~ Modlitba El male rachamim
kantor Rafael Rod

~ Hudební vystoupení: Robert Fischmann: Málaga
Avrom Reisen, arr. Robert Fischmann: Sukele
David Dorůžka: Shir shel avanim vekochavim
David Dorůžka: Shir le Ilanot
Shalom Charitonov, Emmanuel Harussi: Sh'chav Beni

David Dorůžka – kytara, Robert Fischmann – flétna, zpěv

~ Uvedení výstavy 12 svědků holocaustu
malířka Petra Teršlová

11:00–12:30 Neformální setkání hostů v historických prostorách Senátu

Výstava 12 svědků holocaustu

Cyklus dvanácti olejomaleb je citlivou připomínkou osudů dvanácti pamětníků holocaustu. Jeho cílem je uchovat svědectví těch, kteří přežili nacistické koncentrační tábory, i tzv. ukryvaných dětí, jejichž životy byly navždy poznamenány hrůzami holocaustu.

Za laskavé finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Židovské obce v Praze.

Den památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti

*Letošní vzpomínkové setkání proběhlo v úterý 27. ledna 2026
v Hlavním sále Valdštejnského paláce Senátu Parlamentu České republiky
a bylo již jedenadvacátým v pořadí.*

Pietní akt pořádala Federace židovských obcí v ČR a Nadační fond obětem holocaustu ve spolupráci s Kanceláří Senátu Parlamentu České republiky pod záštitou předsedy Senátu Miloše Vystrčila.

Pietního setkání se zúčastnili přeživší nacistických koncentračních táborů a jejich potomci, senátoři, velvyslanci, vrchní pražský rabín, zástupci státních úřadů a další významné osobnosti kulturního, politického a náboženského života.

27. ledna letošního roku jsme si připomněli již 81. výročí osvobození nacistického koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz.

**Petr Papoušek,
předseda Federace židovských obcí
v České republice,**

uvítal přítomné a celé pietní setkání moderoval.

My si dnes tu událost připomínáme a jsem přesvědčen, že je naší povinností si položit otázku, jakým sdělením jsou ty události, které se děly ve druhé světové válce, pro dnešek.

Po druhé světové válce si celá řada zemí uvědomila, že je nutné udělat něco pro to, abychom snížili riziko dalších

Miloš Vystrčil, předseda Senátu PČR:

Vážený přeživší, jejich blízcí, dámy a pánové, vážení kolegové senátoři a senátorky, vzácní hosté, před 81 lety osvobodila Rudá armáda koncentrační a vyhlazovací tábor Auschwitz-Birkenau, Osvětim.

V táboře v té době bylo více než sedm a půl tisíce totálně vyčerpaných a vyhladovělých vězňů. V táboře bylo nalezeno osm tun lidských vlasů. V táboře bylo za dobu jeho existence zlikvidováno – ano, bylo zlikvidováno – to je to správné slovo – 1 500 000 lidí, z toho 250 000 byly děti a mladiství a z toho více než 200 000 bylo židovského původu. Koncentrační tábor Osvětim se totiž stal na rozkaz Himmlera centrem masového vraždění Židů a následně i Romů a Sintů, centrem genocidy Židů, centrem holocaustu.

válek a genocidy. A tak jsme se rozhodli, že budeme tvořit svět založený na pravidlech. Ne snad proto, že bychom si mysleli, že všichni a za všech okolností budou pravidla dodržovat. Tak tomu není a asi nikdy nebude. Ale je faktem a prokázanou skutečností, že pokud si stanovíme pravidla, tak to mezi námi zvyšuje důvěru a snižuje riziko, že dojde ke konfliktům, že dojde k napadání slabšího silnějším, nebo že dojde k tomu, že velký se bude povyšovat nad malého. Otázkou nyní je, zda jsme schopni i v dnešní době dosáhnout toho, aby byla pravidla dodržována. Zda jsme schopni dosáhnout toho a domluvit se, že svět založený na pravidlech snižuje riziko konfliktu, snižuje riziko toho, že převládnu emoce nebo síla a moc.

Zda to dokážeme, záleží na nás. Záleží na tom, zda si dostatečně silně dokážeme připomínat naši minulost. A záleží ►

také na tom, do jaké míry a jakým způsobem budeme zacházet s naší odpovědností. Václav Havel – a nebyl to jenom Václav Havel – kdysi napsal, že odpovědnost nelze kázat, že odpovědnost musíme nést. Musíme ji nést v sobě a musíme s ní pracovat.

Chci vám všem popřát, abychom si toto v den tohoto smutného výročí uvědomili. Abychom dokázali dělat všechno pro to, abychom i do budoucna zajistili nedotknutelnost životů, nedotknutelnost svobody a nedotknutelnost vlastnictví. Pokud toto dokážeme, potom máme naději, že budou ve světě nadále vládnout pravidla a že riziko konfliktů a válek, riziko převahy emocí a riziko převahy síly nad spravedlností nezvítězí.

Děkuji vám všem, kteří jste k tomu přispěli a kteří jste k tomu ochotni nadále přispívat.

Čest památce těm, kteří položili své životy, kteří byli obětováni, kteří byli upáleni, kteří přišli o své nejbližší, protože nám dali ten nejlepší odkaz a nejlepší poučení. Tak si toho vážme a využijeme toho pro dobu dnešní.

Projev Pavla Jelínka, pamětníka holocaustu:

Vážený pane předsedo Senátu, vážení přeživší, vážení hosté, dostalo se mi cti k dnešnímu dni přednést krátký projev.

Rád bych připomněl židovskou komunitu, žijící v Liberci před 2. světovou válkou, a také s vámi sdílel osud naší rodiny.

Před válkou žilo v Liberci a přilehlých městech na 1 600 Židů, z toho 1 350 bylo členy naší tehdejší kehily. Po Mnichovu se většina z nich z Liberce odstěhovala. Odešli především do Prahy, ale i do jiných měst. Řada z nich usoudila, že německou říši nelze zastavit, a rozhodla se Československo opustit. Měli-li štěstí, dostali potřebná víza, někteří se vystěhovali i do tehdejší britské Palestiny. Někteří z nich se však záhy poté zapojili do zahraničních armád a padli v bojích.

Na ty, kteří zůstali v protektorátu, čekal neblahý osud. Většina libereckých židů byla poslána do terezínského ghetta a dále do dalších koncentračních táborů, kde byli zavražděni. Z celkového počtu 1 350 se po válce vrátilo pouze 37 osob. Potomci těch, kteří přežili v zahraničí, dnes poměrně často do Liberce přijíždějí. Podrobně se s jednotlivými osudy můžete seznámit v knize Isy Engelmann: Židé v Liberci.

Na popud Kateřiny Portmann, z katedry historie liberecké univerzity, bylo některým libereckým židům uděleno čestné občanství města Liberce in memoriam.

Liberecká židovská obec, jejíž jsem byl také předsedou, uskutečnila vlastní aktivity k uctění památky obětí holocaustu. Na našem hřbitově, který jsme po roce 1989 dostali zpět do našeho vlastnictví, jsme v rámci celkové rekonstrukce pohřební síně, která v době komunismu sloužila jako sklad kávy, vybudovali Památník obětem šoa. V tom nám velmi pomohla fakulta architektury Technické univerzity v Liberci, kterou tehdy vedl známý architekt Bořek Šípek. Základní myšlenkou památníku jsou přímkové střešní prvky, které směřují k jednotlivým tragickým místům, v nichž zahynuli liberečtí Židé. Tyto linie potom pokračují svisle dolů k zemi, kde končí. U každé svislé čáry jsou jména lidí, kteří v onom místě našli smrt. Na jejím konci je název místa a také schránka, v níž je uložen svitek s ručně napsanými jmény, který tak symbolizuje jejich hrob. Přímkové prvky jsou bílé, mezi nimiž vyniká jedna modrá, která směřuje k Jeruzalému. Autorem tohoto konceptu je bývalý student Fakulty umění a architektury Štěpán Gudev, pod pedagogickým vedením Jana Stolína. Toto řešení památníku je návštěvníky velmi oceňováno.

Dalším způsobem, jak si připomínáme památku obětí holocaustu, jsou *Stolpersteiny*. Židovská obec v Liberci pravidelně pokládá *Stolpersteiny*, neboli kameny zmizelých, před domy, kde před válkou žili nebo pracovali oběti nacismu. Každý rok pokládáme další, v současné době je jich cca 90. Osobně se domnívám, že se jedná o důležitý projekt ve veřejném prostoru. Přeji si, abychom v pokládání *Stolpersteinů* nadále pokračovali, a to i v obcích přilehlých k Liberci.

A teď mi dovoluji zmínit osud naší rodiny. Narodil jsem se jako syn židovky a otce katolíka. V roce 1938 jsme utekli jako ostatní z Liberce. Naším prvním ubytováním byla Sázava nad Sázavou, kde žila sestra mé matky, její rovněž židovský manžel, pan Justice a jejich syn Zdeněk. Poté jsme se společně i s mou babičkou odstěhovali do Lysé nad Labem. Babička Josefina Ledererová byla odtud zařazena do transportu do Terezína a byla později zavražděna v Treblince. Rodina Justice byla po krátkém pobytu v Terezíně transportována do Estonska, kde je spolu s dalšími 888 osobami z Čech, Polska a Německa postříleli estonští příslušníci SS jednotky. Jejich památku jsme společně s naší rodinou přijeli uctít osobně. K našemu údivu byl na pomníčku v blízkosti jejich vraždy vyryt hákový kříž.

Celkem 23 mých dalších příbuzných bylo zavražděno během holocaustu. Po válce se z koncentráků vrátili pouze tři příbuzní. Nejvíce ale vzpomínám na mou dětskou kamarádku Hanku Taussigovou. Ta byla se svou matkou zavražděna plynem v Osvětimi.

Zpět k mému osudu. Protože v Lysé nad Labem jsme byli na očích, přestěhovali mne, mého bratra a naši matku do Hořepníku, rodného městečka mého otce. Má matka dostala v roce 1943 příkaz do transportu, můj otec však uplatil německého doktora, který jí vydal doklad, že je těžce nemocná a nemůže být proto zařazena do transportu. Do konce války tak nemohla vystoupit z domu. Já jsem příkaz k transportu jako *mischling* dostal v dubnu 1945. Odešli jsme do hájovny v lese, a protože Němci měli tehdy již jiné starosti, dočkali

jsme se osvobození Rudou armádou. Jsem mimochodem poslední žijící z oněch 37, kteří se po válce do Liberce vrátili.

V Liberci máme jedinou synagogu, která v České republice byla postavena od konce války, a to rámci tzv. stavby smíření. Stavba také zahrnuje krajskou knihovnu a je postavena na pozemku původní liberecké synagogy, která byla vypálena během křišťálové noci.

V dnešní nejisté době je v Liberci v podstatě klid. S výjimkou nedávného incidentu, kdy na zeď našeho hřbitova byla namalována palestinská vlajka. Věřím, že s přispěním policie, která naši synagogu vždy při bohoslužbách nebo jiných akcích chrání, bude klid i nadále.

Dovolte mi, abych závěrem uvedl část páteční modlitby, kterou zahajujeme šabat, která je zároveň mým životním krédem: Kol ha-olam kulo, gešer car meod, ve ha-ikar lo le-fached klal. Celý svět se všim je velmi úzký most, a to na čem záleží, je vůbec se nebát.

Projev Lucie Fukové, vládní zmocněnkyně pro záležitosti romské menšiny:

Vážené dámy, vážení pánové, milí přátelé, dnes si společně připomínáme oběti holocaustu, a to i romského holocaustu. Ten byl v minulosti často přehlížený nejen v literatuře, učebnicích a médiích, ale i v samotných romských rodinách. Přitom u nás snad

neexistuje romská rodina, které by se nějakým způsobem nedotknul. Komu by neumřel příbuzný v koncentračním táboře nebo jehož blízcí by nebyli věznění či perzekvováni. V Česku se z původních 6 500 Romů a Sintů vrátilo po válce domů necelých 600. A zde je třeba dodat, že se na celém systému a násilí nepodíleli jen Němci, ale také Češi.

S koncem druhé světové války však nepřišel konec pronásledování a perzekucí. A nebyl to také konec traumatu, které se přenášelo a přenáší na další generace. Ti, kdo přežili, nebo i jejich potomci často trpěli psychickými problémy, které se neřešily. O svém traumatu nehovořili ani se svými nejbližšími, natož veřejně.

V Letech u Písku vznikl prasečák, do Hodonína u Kunštátu se jezdilo na rekreaci a romský holocaust měl být vymazán z historie. To se naštěstí nepodařilo díky práci řady přeživších, občanských aktivistů a aktivistek, akademiků a akademiček a také politiků a političek. Na místech bývalých koncentračních táborů teď máme důstojná pietní místa, kam každoročně jezdí veřejnost i vrcholní představitelé státu a diplomaté.

Postupně se daří dostávat romskou historii, kulturu i témata soužití s menšinami do vzdělávacích materiálů. Vychází romská literatura, loni jsme na Úřadu vlády uspořádali s Ústavem pro soudobé dějiny unikátní třídení česko-německou konferenci o Dědictví holocaustu z pohledu potomků přeživších. Právě tento pohled je klíčový v tom, jak bychom měli na tuto kapitolu dějin nahlížet, jak přistupovat k pietním místům i k výkladu historie pro mladší generace.

Na druhou stranu je ale potřeba připomenout, že do dnešní doby nedošlo k majetkovému odškodnění obětí romského holocaustu.

Před dvěma lety stál na tomto místě Michal Mižigár a z jeho úst tu zazněla slova: „Až bude anticikanismus neboli rasismus proti Romům brán vážně jako antisemitismus, tehdy budu moci se zúčastňovat těchto setkání jako dnes s tím pocitem, že jsme se z tohoto poučili a politici při pokládání věnců slova, aby se to už nikdy neopakovalo“ myslí skutečně vážně.“

Přijmout definici anticikanismu se nám v rámci Senátu, Poslanecké sněmovny i vlády ČR na jaře 2024 skutečně podařilo. Byl to významný posun ve vnímání nebezpečnosti protiromských postojů a jejich vlivu na každodenní

životy stovek tisíc lidí. Teď musíme napnout všechny síly, abychom se naučili s touto definicí pracovat v praxi. Musíme důrazně odsuzovat všechny projevy nenávisti, rasismu a xenofobie.

Tyto temné proudy se vynořily v plné síle v 90. letech, kdy se lidé jako já báli chodit ven, cestovat vlakem nebo navštívit koncert, kdy byly zavražděny desítky Romů a mnohem víc jich bylo zraněno jen kvůli barvě jejich pleti... Když byla potom v roce 2009 málem zavražděna tehdy dvoutletá Natálka – mj. tři ze čtyř pachatelů tohoto odporného činu jsou dnes na svobodě – mysleli jsme si, že je definitivní konec veřejně projevovaného protiromského rasismu.

Bohužel poslední měsíce ukazují opak. Jako by části společnosti otrnulo. Jako by se lidé předháněli v tom, kdo bude „méně korektní“, zejména v online prostoru. Toto nelze brát na lehkou váhu, protože pak mohou mít třeba i lidé, kteří nedávno ve vlaku rasisticky napadali malé romské fotbalisty, pocit, že nedělají nic nepatřičného.

A to ani nehovořím o strukturálním rasismu např. ve školství, justici, na trhu práce nebo v bydlení.

Pro nás Romy má dnešní připomínka zvláštní váhu. Romové přežili staletí útlaku, nucených asimilací, pogromů i Porajmos – romský holocaust. Přežili díky komunitě, rodinám, tradicím, víře, kultuře a vzájemnosti. Naše přežití nikdy nebylo samozřejmé.

Právě proto máme i dnes odpovědnost ozvat se proti nepravděpodobnosti – ať je namířena proti komukoli. Dnes vzdáváme úctu všem obětem holocaustu, židovským, romským i dalším. A slibujeme, že jejich příběhy a poselství budou žít dál, že nezapomeneme.

Projev Michala Klímy, předsedy správní rady Nadačního fondu obětem holocaustu:

Vážený pane předsedo Senátu, milí přeživší šoa, vážení hosté,
scházíme se každoročně v tento den, abychom připomínali zločiny nacistického režimu, který zorganizoval systematické vyvražďování židovského obyvatelstva Německa

a postupně dalších evropských zemí, které jeho armáda obsadila. Zatímco naše vzpomínání zůstává stejné, svět okolo nás se mění.

Před několika lety znělo vyprávění přeživších jako vzpomínání na zlo, které odnesl čas. Bohužel dnes nám připomíná popis něčeho, co čím dál více zaznamenáváme kolem sebe. Bestiálním útokem palestinských teroristů 7. října 2023 to neskončilo. Registrujeme čím dál častější útoky na židy v Evropě, a dokonce i ve Spojených státech. A nemluvím jen o verbálních nenávistných útocích na některých amerických univerzitách. Jen před třemi týdny byla vypálena největší synagoga ve státu Mississippi. Něco, co bychom si ještě před několika lety ve Spojených státech nedokázali představit.

V České republice zatím k tak rozsáhlým a dramatickým útokům nedošlo, ale i tak se počet antisemitských útoků rapidně zvyšuje. A bohužel ani u nás nejde jen o projevy nevzdělaných primitivů, ale také o dění na některých vysokých školách. Vyvěšení palestinských vlajek při výročí teroristického útoku proti židovským civilistům mírumilovným obyvatelům kibuců a mladým lidem na hudebním festivalu, je jen jedním z nejodpornějších projevů tohoto vývoje.

Věřím, že všichni, kdo jsou dnes v tomto sále, vnímají nejen tento vývoj, ale i nebezpečí, které sebou nese. Vždyť právě vyvražďování, které si dnes připomínáme, předcházely verbální útoky a zpočátku jen ojedinělé projevy nenávisti.

Je nepřehlédnutelné, že narůstající projevy antisemitismu přicházejí v době, kdy je relativizována starší i novější historie.

Válka na Ukrajině trvá „pouhé“ čtyři roky, takže není téměř nikdo, kdo by si nepamatoval, kdo a jak ji začal, a přesto už zcela vážně zaznívají hlasy, které se snaží vinu agresora omlouvat, zlehčovat, relativizovat či případně zcela popírat. Ještě rozšířenější je relativizace zločinů komunistického režimu, která je běžná mezi některými historiky.

V tomto srovnání je dění před více než osmdesáti lety historií, kterou už si pamatuje jen menšina společnosti. Je proto velkým úkolem historiků, novinářů, učitelů i politiků, aby se nezapomnělo na zločiny té doby, byly připomínány a sloužily jako výstraha před jejich opakováním.

Snaha relativizovat historické události je často maskována údajnou obavou o svobodu slova. Svoboda slova je nepochybně jednou ze základních svobod demokratické společnosti. Svobodou slova ale není lhaní o historických faktech, jejich zkreslování či dokonce zamlčování. Odvolávání na jakoukoliv svobodu nesmí vést k popírání faktů a nesmí otvírat cestu k potlačování jiných svobod a k projevům nenávisti.

Bohužel je evidentní, že naše dosavadní snahy, jakkoliv ocenění hodné, ve vztahu k připomínání minulosti, nestačí. Je třeba přestat zavírat oči před zkreslováním minulosti, před relativizací minulých zločinů. Je to úkol pro všechny, ale samozřejmě nejvíce mohou pomoci situaci změnit politici, novináři, učitelé, aktivisté občanské společnosti a samozřejmě ti, kteří mají zkoumání historie jako svou profesi, tedy historici. Nejde přitom o ochranu jedné minority. Jde o zdraví a budoucnost celé společnosti.

Kantor Rafael Rod přednesl modlitbu za duše zemřelých El male rachamim.

Koncertní skladby zazněly v podání Davida Dorůžky a Roberta Fischmanna.

Do připomínky obětí holocaustu se zapojil také cyklista Lukáš Klement, který v rámci iniciativy Never Again absolvoval 1 000 km dlouhou pamětní jízdu „Never Again on Wheels“. Ta odstartovala ve čtvrtek 15. ledna 2026 od brány smrti v areálu bývalého koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz a trvala 46,5 hodiny. „Cílem mé jízdy bylo vytvořit na mapě symbolický nápis ‚Never Again‘ jako uctění památky obětí holocaustu v Osvětimi. Projekt vznikl jako reakce na silící vlnu antisemitismu a jako připomínka nepředstavitelných podmínek, v nichž museli vězni v mrazu a utrpení přežívat. Svou cestou chci apelovat na to, abychom na tyto hrůzy nikdy nezapomněli a nedovolili jejich opakování,“ uvedl Lukáš Klement.

V rámci letošního pamětního setkání byla uvedena výstava Petry Teršlové: 12 svědků holocaustu.

Petra Teršlová, autorka uměleckého projektu „12 svědků holocaustu“:

Vážený pane předsedo, vážené paní senátorky a páni senátoři, vážení pamětníci, vážení hosté, je mi ctí představit vám umělecký projekt s názvem „12 svědků holocaustu“. Je to série olejomalb zobrazující portréty dvanácti židovských pamětníků holocaustu. Tyto portréty jsem namalovala, abych přispěla k uchování svědectví těch, kteří přežili nacistické koncentrační tábory a svědectví tehdy ukryvaných dětí, jejichž životy byly navždy poznamenány hrůzami holocaustu.

Díky práci na projektu jsem měla tu čest osobně se setkat s každým z portrétovaných pamětníků. Jednotlivé obrazy doprovázím jejich stručným životním příběhem tak, jak mi ho při našem osobním setkání vyprávěli. Dílo, které jsem vytvořila, věnuji samozřejmě především jim. Symbolicky jej však věnuji také všem obětem holocaustu, které již svědectví o holocaustu podat nemohou. Setkání s pamětníky pro mě byla důležitou i těžkou životní zkušeností. Každý rozhovor byl pro mě lekcí pokory a připomínkou, že život a svoboda nejsou samozřejmostí.

Nesmírně mě těší, že vám mohu představit celou sérii portrétů právě zde, na půdě Senátu Parlamentu České republiky, v tento významný den, kdy si mezinárodně připomínáme památku obětí holocaustu, na výročí osvobození koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau.

Na závěr mi dovoluji poděkovat všem, kteří mi pomohli projekt uskutečnit. Především děkuji vám, pamětníkům, za čas, který jste se mnou strávili a důvěru, kterou jste ke mně měli. Budu usilovat o to, aby se prostřednictvím obrazů co nejvíce lidí seznámilo s vašimi osudy a aby nebyly nikdy zapomenuty. Mé upřímné poděkování patří rovněž Nadačnímu fondu obětem holocaustu a jeho ředitelce Martě Malé za pomoc s realizací celého projektu.

V Senátu fotografoval Matěj Stránský

Statutární zástupci Památníku Terezín, Českého osvětimského výboru, Židovského muzea v Praze a Nadačního fondu obětem holocaustu podepsali společné memorandum o koordinaci činností na poli rozvíjení spolupráce s potomky přeživších holocaustu ve vzdělávání o holocaustu a o antisemitismu.

MEMORANDUM

o koordinaci činností na poli rozvíjení spolupráce s potomky přeživších holocaustu ve vzdělávání o holocaustu a o antisemitismu

I.

Výše uvedené instituce prohlašují, že budou koordinovat své činnosti na poli rozvíjení spolupráce s potomky přeživších holocaustu narozenými po druhé světové válce ve vzdělávacích programech o holocaustu a antisemitismu.

II.

Výše uvedenou koordinaci se rozumí:

a/ V dostatečném předstihu vzájemně se informování o záměrech organizovat vzdělávací projekty (určené různým cílovým skupinám), do kterých budou zahrnuty besedy či jiné aktivity s potomky přeživších holocaustu narozenými po druhé světové válce.

b/ Vzájemné sdílení poznatků a zkušeností vycházejících ze spolupráce s potomky přeživších holocaustu narozenými po druhé světové válce, a to průběžně, jakož i na setkáních svolávaných z tohoto důvodu s četností minimálně jednou za kalendářní rok.

c/ Možnost organizování společných vzdělávacích projektů (seminářů, exkurzí, workshopů apod.) se zapojením potomků přeživších holocaustu narozených po druhé světové válce.

III.

Kontaktním pracovištěm za Památník Terezín, naplňujícím skutečnosti uvedené v odstavci II., bude jeho vzdělávací oddělení, za Židovské muzeum v Praze jeho oddělení pro vzdělávání a kulturu, za Nadační fond obětem holocaustu útvary ředitele této instituce a za Český osvětimský výbor statutárním zástupcem pověřená osoba.

V Praze dne 27. ledna 2026

Průvod světél v Terezíně – 27. ledna 2026

V úterý 27. ledna 2026 uspořádal Památník Terezín u příležitosti 81. výročí osvobození koncentračního a vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau a s ním souvisejícím Mezinárodním dnem památky obětí holocaustu tzv. Průvod světél. Touto vzpomínkovou akcí se svíčkami uctil spolu s veřejností památku desetitisíců nevinných obětí terezínského ghetta. Průvod byl zahájen u pamětní desky u bývalé vlečky, odkud se účastníci vydali na cestu za svitu svíček směrem na Židovský hřbitov.

Jan Roubínek, ředitel Památníku Terezín

Jan Hřebejk, režisér

Po příchodu na místo zazněly hlavní projevy, které přednesl ředitel Památníku Terezín Jan Roubínek, filmový režisér Jan Hřebejk a zvláštní zmocněnec při Ministerstvu zahraničních věcí ČR pro záležitosti holocaustu, mezináboženského dialogu, svobody vyznání a nově také pro oblast boje proti antisemitismu Robert Řehák. Ústředním motivem jejich proslovů byla důležitost připomínání si hrůz holocaustu a apel na většinovou společnost, aby zůstala bdělá vůči všem projevům nenávisti a nemlčela, kdy mlčet nesmí, s tím, že se jí to netýká.

Pan ředitel Roubínek vznesl otázku, zdali i my dnes ne sklouzáváme do pohodlného ticha, co dle jeho slov nenávist potřebuje, to je právě mlčící dav. Varoval před tím, že se dnešní antisemitismus často schovává za politickou kritiku. Závěrem své řeči vyzval všechny přítomné, aby považovali setkání v Terezíně nikoliv za gesto, ale za závazek vůči sobě samým, že zůstanou ostražití a budou chránit ty, kteří se stanou terčem nenávisti.

Pan režisér Hřebejk ve svém proslovu zavzpomínal na přeživší holocaustu a akademickou malířku Helgu Hoškovou-Weissovou, která byla v 70. letech minulého století jeho učitelkou při Lidové škole umění U Santošky v Praze, a přečetl svou osobní předmluvu ke knize jejích vzpomínek pod názvem „Nikdo nás nečekal“.

Robert Řehák ve svém projevu hovořil o tom, že dnešní doba nás přímo nutí k šíření nenávisti a k rozdělení společnosti, které vede ve svých důsledcích k tomu, co vidíme na příkladu holocaustu. Upozornil, že žijeme v nesmírně těžké době, ale měli bychom si vzít příklad z těch, kteří holocaust prožili, protože ti nepropadli nenávisti ani touze po pomstě, nýbrž v sobě měli naopak jakési smíření a vnitřní světlo. A k jeho šíření ve světě vyzval všechny přítomné. Závěrem svého projevu zacitoval rakouského psychiatra Viktora Frankla, dva roky vězněného v Terezíně: „Co má dávat světlo, musí vydržet hoření.“

Proslovy na Židovském hřbitově doprovodila zpěvem několika židovských písní sopranistka Jana Červinková s třemi dívkami z její pěvecké třídy při ZUŠ v Litoměřicích.

Akce v Terezíně se odehrála za velkého zájmu ze strany veřejnosti i médií, na místě si památku obětí holocaustu připomnělo na přibližně 150 účastníků akce.

Stanislav Lada, foto Dominik Faustus

Pokračujeme v odkazu přeživších

Projekce na místě paměti připomene

Mezinárodní den památky obětí holocaustu

U příležitosti Mezinárodního dne památky obětí holocaustu proběhla v úterý 27. 1. 2026 mezi 17–22 hod. již tradičně projekce na fasádu hotelu Mama Shelter ve Veletržní ulici v Praze. Jedná se o místo bývalého shromaždiště českých Židů a osob označených za Židy, kteří odsud byli během 2. světové války deportováni do ghatt Lodž a Terezín. Transporty vyjížděly z nedalekého nádraží Praha-Bubny. Centrum paměti a dialogu Bubny se zapojuje do mezinárodní připomínkové kampaně #WeRemember.

V minulém roce tvořily projekci tváře a jména obětí. V letošním roce se jedná o umělecké portréty přeživších od fotografa **Karla Cudlína**, které doplní citáty ze svědectví z archivu Paměti národa. Mezi vybranými osobnostmi je **Helga Hošková**, **Eva Erbenová**, **Dita Krausová**, **Hanuš Hron** či **Aleš Veselý**. Autorem vizuálního ztvárnění projekce je **Tomáš Luňák**.

„Vnímáme naši odpovědnost pokračovat v odkazu přeživších. Uchováváním jejich svědectví pro budoucí generace a hledáním nových způsobů, jak si minulost připomínat, usilujeme o to, aby tato svědectví nebyla redukována na pouhá historická fakta, ale zůstala hodnotovým kompasem, který nám připomíná, že boj proti antisemitismu stále trvá,“ říká Pavlína Šulcová, ředitelka Centra paměti a dialogu Bubny.

Mezinárodní den památky obětí holocaustu vyhlásila OSN v roce 2005 rezolucí 60/7. Připadá každoročně na 27. ledna, v den, kdy byl v roce 1945 osvobozen koncentrační a vyhlazovací tábor Auschwitz-Birkenau. Auschwitz (Osvětim) je symbolem jednoho z největších civilizačních kolapsů v dějinách lidstva. Byl to komplex nacistických koncentračních a vyhlazovacích táborů, kde lidé přicházeli o svobodu, důstojnost i život kvůli svému původu. Systematicky vyvražďováni byli především Židé a Romové, ale také

homosexuálové, hendikepovaní lidé a političtí odpůrci nacistického režimu.

Akci organizuje Centrum paměti a dialogu Bubny ve spolupráci s festivalem Signal, Světovým židovským kongresem (WJC), Národní galerií v Praze a hotelem Mama Shelter. Je součástí doprovodného programu k retrospektivní výstavě Aleše Veselého v Národní galerii a koná se pod záštitou prezidenta ČR Petra Pavla, ministra kultury ČR Oty Klempíře, starosty MČ Praha 7 Jana Čížinského a Federace židovských obcí v ČR.

O Centru paměti a dialogu Bubny

Centrum paměti a dialogu Bubny (CpdB) je příspěvková organizace Ministerstva kultury ČR, jejímž posláním je uchovávat paměť obětí šoa a být živým místem, které spojuje minulost s přítomností prostřednictvím vzdělávacích a kulturních programů. Mezioborové aktivity pro veřejnost i školy si kladou za cíl prosazovat toleranci, vzájemné porozumění a mezikulturní dialog. Hledá nové formy připomínkových akcí spojených s historickou pamětí místa a nabízí k odpovědnosti a osobnímu zapojení v boji proti všem formám antisemitismu, rasismu, nenávisti a diskriminace. Bude sídlit v rekonstruované budově nádraží Praha-Bubny, odkud bylo v letech 1941–1945 deportováno téměř padesát tisíc československých Židů a osob označovaných za Židy. Název Centrum paměti a dialogu Bubny odráží novou vizi a hodnoty organizace, která usiluje o silnější spojení s komunitou, širokou veřejností a partnery. Odkazuje k místu paměti a zároveň vyjadřuje podstatu jeho fungování – respektuje minulost, ale evokuje živé centrum dění, zároveň má v sobě i připomínkový a vzdělávací rozměr.

Jana Smolková, foto Ondřej Besperát

Trio Incendio

Slavnostní koncert ve Španělské synagoze

Židovské muzeum v Praze ve spolupráci se Židovskou obcí v Praze uspořádalo ve středu 28. ledna 2026 slavnostní koncert k připomínce Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti. Ve zcela zaplněné Španělské synagoze si více než 200 návštěvníků vyslechlo skladby Vítězslava Nováka, Hanse Gála a Dmitrije Šostakoviče v podání tria Incendio.

Mezi hosty byli zástupci 18 zahraničních zastupitelství i představitelé veřejného života. Památku obětí však přišla uctít také řada „obyčejných“ lidí, kteří cítí, že toto poselství je právě v dnešním neklidném světě mimořádně důležité. Přestože jde o formální připomínkový akt, jeho podstatou je společné občanské gesto – tiché, ale jednoznačné vyjádření úcty, solidarity a vědomí, že historii je nutné nezapomínat.

Akci podpořil Nadační fond obětem holocaustu.

Martina Kemrová, foto Jakub Rožeň

Na stránkách našeho časopisu pokračujeme v představování dalších židovských obcí v České republice

ŽIDOVSKÁ OBEC PLZEŇ

Dějiny židovského osídlení v Plzni sahají do středověku, výraznější rozvoj židovské komunity je však spojen až s 19. stoletím a obdobím občanské emancipace. Rychle rostoucí komunita se významně podílela na hospodářském, kulturním i společenském životě města. Symbolem jejího sebevědomí se stala Velká synagoga, která je dodnes jednou z největších synagog v Evropě a výraznou dominantou města.

Před druhou světovou válkou patřila plzeňská židovská obec k početným a významným. Nacistická perzekuce však její život téměř zcela zničila. Většina plzeňských Židů byla deportována do Terezína a následně do vyhlazovacích táborů, odkud se jen zlomek z nich vrátil. Poválečná obnova židovského života byla obtížná a přerušeni kontinuity znamenalo komunitu na dlouhá desetiletí. Působnost obce se v průběhu času měnila – prostřednictvím několika synagogálních sborů spravovala celé západní a jižní Čechy. V současnosti její územní působnost zahrnuje devět okresů o celkové rozloze přibližně 9 361 km².

Plzeňská obec navazuje na historické dědictví a snaží se jej rozvíjet v podmínkách 21. století. Sdružuje 93 členů různých generací i osobních cest k židovské identitě a nabízí prostor pro náboženský, kulturní i komunitní život. Plzeňským specifíkem je velmi nízký počet dětí – komunita má v současnosti pouze tři dětské členy různého věku, což výrazně omezuje možnost systematické práce s dětskou skupinou. Činnost obce je proto zaměřena zejména na oblast kulturní, sociální a edukační. Ačkoliv plzeňská obec nemá vlastního duchovního, probíhají pravidelná setkání při šabatách, svátcích a pietních vzpomínkových aktech.

V posledních letech se plzeňská obec ocitla také v centru pozornosti v souvislosti s vnitřními spory a rozdílnými výklady pravidel fungování židovských obcí v rámci Federace židovských obcí v České republice. Tyto okamžiky nebyly jednoduché a přinesly napětí i mediální zkratky, které realitu často zjednodušovaly. Plzeňská obec však zvolila cestu otevřenosti a odpovědnosti – místo vyhýbání se debatě formulovala své právní názory, aktivně se zapojila do diskuse o právním postavení židovských obcí a předložila konkrétní návrhy možných úprav federálního Statutu. I přes rozdílné názory vnímá obec svou roli jako konstruktivní a odpovědný člen Federace a zůstává připravena pokračovat v otevřeném dialogu a dalším společném hledání vhodného a přijatelného řešení pro všechny židovské obce.

Plzeňská obec vyrůstá z konkrétního místa – města na soutoku čtyř řek, na rozhraní regionů, které bylo po staletí spíše křižovatkou než centrem. I to formovalo její charakter. Obec se přirozeně otevřela okolnímu světu a dlouhodobě vnímá svou roli nejen jako náboženské společenství, ale také jako kulturní a vzdělávací instituce s regionálním přesahem. Pravidelné přednášky, besedy a koncerty pořádané

v Rabínském domě, Velké a Staré synagoze oslovují širokou veřejnost a stávají se součástí kulturního života města.

Paměť hraje v životě plzeňské obce mimořádnou roli. Nejen proto, že většina původních komunit západních Čech byla během šoa zcela zničena, ale také proto, že po válce už často neměl, kdo jejich příběhy vyprávět. Plzeňská obec dnes nese odpovědnost i za tento umlklý regionální příběh. Pietní shromáždění, tradiční tryzny a péče o památníky nejsou pouhou připomínkou tragické minulosti, ale snahou udržet kontinuitu tam, kde byla násilně přerušena. Paměť zde není statická – je živá, znovu a znovu obnovovaná, podobně jako jména plzeňských obětí holocaustu, která se každoročně vracejí na kamenné oblázky v unikátním památníku v bývalé židovské škole.

Nedokázali bychom dosáhnout současného rozvoje bez pomoci a podpory mnoha lidí. S velkou vděčností vzpomínáme na tým sociálních pracovníků a lékařů, díky kterým mohli být plzeňští přeživší na Hagiboru naočkováni prvními dávkami vakcíny proti Covid-19. Stejně tak děkujeme všem, kteří s obětavostí pečovali o naše seniory v Domově sociální péče Hagibor. S respektem oceňujeme zástupce Claims Conference za podporu důstojného života našich přeživších a zejména jejich federační tým, jehož profesionalita, nasazení a ochota pomoci a poradit jsou stále nedocenitelné. Zvláštní poděkování patří také realizačnímu týmu projektu 10 hvězd, díky němuž došlo k rekonstrukci Staré synagogy i opravě Domu šamese. Každý z těchto lidí nám pomohl. Pomohl, aby plzeňská komunita mohla být taková, jakou je dnes.

Židovská obec Plzeň disponuje dvěma kompletně zrekonstruovanými synagogami a nově vybudovaným komunitním zázemím v Rabínském domě s rituální lázní, knihovnou a obchodem. Výčet specifík uzavírá světově unikátní historická mikve se zázračným léčivým pramenem v Poběžovicích. To, co však činí plzeňskou obec skutečně jedinečnou, nejsou pouze její stavby a památky, ale především lidé, kteří ji tvoří – komunita založená na blízkosti, otevřenosti a vědomí společné sounáležitosti.

Židovská obec Plzeň je, a i nadále chce zůstat, místem setkávání, dialogu a kontinuity – trvalým hlasem židovské přítomnosti na soutoku čtyř řek, tam, kde se točí plzeň.

Karel Žáček, tajemník

ŽIDOVSKÁ OBEC LIBEREC

Minulost, současnost a snad i budoucnost

Liberecká židovská obec navazuje na novověkou historii židů i Židů (v dalším upřednostňujeme velké „Ž“) na severu Čech v Liberci, Jablonci nad Nisou, Českém Dubu, Turnově, České Lípě a také ve Šluknovském a Frýdlantském výběžku. V roce 1930 bylo v Liberci údajně evidováno 1392 a v Jablonci nad Nisou 893 Židů. Náboženský život

**Synagoga v Jablonci n. Nisou
z r. 1892, vypálená v r. 1938**

Nová liberecká synagoga z r. 2000

**Modlitebna nové
liberecké synagogy
s áron ha-kodeš a bímou**

byl výrazně ovlivněn moderním pojetím židovské tradice. Zlomem byl rok 1938, kdy téměř všichni Židé odešli do vnitrozemí nebo emigrovali z Československa. Během tzv. Křišťálové noci byly vypáleny významné synagogy v Liberci, Jablonci nad Nisou i v České Lípě.

Po válce se vrátili jen desítky přeživších nebo navrátilivších se původních Židů. Židovský život se přesto začal obnovovat díky velké migraci Židů z východní Evropy, zejména ze Zakarpatské Ukrajiny. Na Liberecku nakonec zůstalo jen necelých 200 Židů, kteří v Liberci obnovili židovskou obec. Ta dostala k dispozici dům v Matoušově ulici, který sloužil i jako modlitebna. Po nějaké době však byla obec nucena se domu vzdát a náhradou získala dvě místnosti ve Slavíčkově ulici. Obec neměla svého rabína a náboženský život vedl vždy kantor.

Listopad 1989 byl zlomem a příležitostí otevřít se novým většinou mladým lidem, kteří hledali nebo již našli cestu k židovství. Kromě bohoslužeb se začaly pořádat společenská setkání, vzdělávací přednášky a kulturní akce. Stát vrátil židovské obci dům v Matoušově ulici v Liberci a původní rabínský dům v Jablonci nad Nisou. Zde se také podařilo získat náhradou velký pozemek v areálu jabloneckého bazénu. V roce 1993 se rozhodlo město Liberec darovat obci pozemek, na kterém dřív stála vypálená synagoga. Všechny tyto majetky jsou dnes významným zdrojem financování aktivit liberecké obce.

Pozemek po vypálení liberecké synagoze se nakonec stal součástí projektu výstavby nové knihovny, do níž byla začleněna úplně nová synagoga. Do té se v roce 2000 přesunul náboženský, společenský a kulturní život obce. Liberecká obec se také začala starat i o zanedbaný a dlouho neudržovaný židovský hřbitov se zdevastovanou obřadní síní a domkem pro správce hřbitova. Od té doby začala nikdy nekončící práce na obnově hrobů, náhrobků a rodinných hrodek. Domek pro správce obec opravila a správce hřbitova v něm bydlí. Po obtížném přemýšlení, co s „vybydlenou“ obřadní síní, zvažoval nápad zřídit v něm památník obětem šoa a současně ji zachovat jako obřadní síň.

V roce 2008 začal v liberecké obci působit reformní rabín Tomáš Kučera, jenž vedl bohoslužby v progresivním pojetí židovské tradice a s českou modlitební knihou. I to byl důvod, proč se liberecká obec přihlásila k progresivnímu židovství. Na práci Tomáše Kučery postupně navázal současný rabín obce David Maxa. Díky tomu je náboženský život v obci na české poměry bohatý. Stejně jako v jiných obcích je už samozřejmostí poskytovat sociální péči všem potřebným, zejména přeživším, a to formou sociálního poradenství, zahrnujícího zprostředkování potřebné sociální služby, zpravidla terénní péče.

Liberecká obec čítá cca 70 členů. Starší poválečná generace odchází a jejich děti ani vnoučata je nenahrazují. Noví členové jsou většinou lidé s židovskými kořeny se zájmem přijít svým kořenům na kloub a podílet se na obnově židovské tradice. V liberecké obci převládá názor, že otevřenost a progresivní pojetí židovství pomáhá mnohým lidem, kteří jsou prakticky asimilovaní, židovství poznat a podle individuálního rozhodnutí a podle halachy je i přijmout. Tento přístup nejspíš není jedinou zárukou posílení české židovské tradice, ale v Liberci věří, že je to nedílná součást společné vůle zachovat v Česku životaschopné židovské komunity.

Michal Hron, předseda

**Do redakce Tereziánské iniciativy
přišel dopis našeho čtenáře,
který nás potěšil:**

Vážení,
měli jste výborný nápad
portrétovat jednotlivé obce –
těším se na pokračování.

S pozdravem
Pavel Chabr

ŽIDOVSKÁ OBEC DĚČÍN

Historie, život a dnešní aktivity

Židovská obec Děčín, jejíž sídlo stojí v Žižkově ulici č. 663/4 v Děčíně-Podmoklech, je malou, ale o to živější komunitou Liberální židovské tradice v severních Čechách. Její existence navazuje na bohatou historii židovského osídlení v regionu a na památku dochovalé synagogy, která dnes představuje nejen náboženské, ale i kulturní centrum města Děčína.

Historie židovské obce v Děčíně sahá na přelom 19. a 20. století. První organizovaná náboženská komunita zde vznikla díky místním podnikatelům a rodinám, kteří se aktivně zapojovali do veřejného života. Výrazným symbolem židovské přítomnosti se stala synagoga postavená v letech 1906–1907 v pseudoorientálním secesním stylu v tehdejší čtvrti Podmokly. Tato imponující stavba unikla během druhé světové války zničení a po celá desetiletí byla využívána jinak než pro bohoslužby – například jako skladiště či klubovna nacistických organizací. Židovská obec ji získala zpět až po roce 1989 a od té doby postupně vrací synagoze její původní podobu a důstojnost.

Synagoga dnes slouží nejen k modlitbám a duchovním setkáním, ale i jako společenské centrum, kde se pořádají koncerty, výstavy, přednášky, ale i dny otevřených dveří pro veřejnost. Tyto akce nabízejí návštěvníkům možnost prohlédnout si interiér památky, dozvědět se více o dějinách místní židovské komunity a nahlédnout do tradiční židovské liturgie i každodenního života. Komentované prohlídky synagogy je možné objednat telefonicky nebo si ujasnit termíny při akcích obce.

Pravidelné bohoslužby a židovské svátky

Židovská obec Děčín klade velký důraz na pravidelná setkávání, při kterých členové komunity společně slaví tradiční židovské svátky i týdny. Naším duchovním je mnoho let nesmírně vzdělaný ThDr. Ivan Kohout, Th.D., který vede i studium a liturgický zpěv. Naše svátky i bohoslužby jsou skvěle vedené, jsou hojně navštěvované, vřelé, s výborným jídlem a velmi tolerantní atmosférou liberální obce.

Šabatové bohoslužby a oslavy svátků se konají pravidelně nejméně jednou měsíčně a jsme velmi rádi, že se nám daří vždy sestavit minjan. Je skvělé, že disponujeme komunitní zahradou, která umožňuje postavit suku tak velkou, že se vejde s oběma lulavy, tradičně četným jídlem a pitím všichni i s našimi přáteli k plnění předepsaných micvot.

Ochotnické divadlo OCHDĚS

Jedním z nejvýraznějších kulturních projektů, který obec realizuje, je **ochotnický divadelní soubor OCHDĚS**. Název je složeninou slov **OCHotníci Děčínské Synagogy**. Zažíváme při zkouškách již 13 let mnoho veselého, je skvělé, že můžeme hrát všichni, v každém věku, s každým handicapem, před přátelským publikem složeným z přátel a rodinných příslušníků. Soubor se zaměřuje především na **purimšpíl** s autorským představením reflektujícím židovský humor, historii či místní příběhy. Soubor OCHDĚS pořádá i **výjezdy mimo Děčín**, tuto sezónu hrajeme, například, již podruhé v kulturním centru v Třebíči.

Přírodovědná společnost a vzdělávací aktivity

Dalším originálním pilířem života obce je naše **Přírodovědná společnost**, která si dala za cíl chránit a sledovat prostor a spáleniště v Českosaském Švýcarsku. Organizuje vzdělávací a praktické aktivity pro děti i dospělé. Jejím cílem je propojit zájem o přírodu, životní prostředí a venkovní aktivity s komunitním životem. Právě probíhá časověná výstava krásných fotografií Jany Majzlíkové s velmi úspěšnou vernisáží, která bude putovat ještě přes hranice v rámci spolupráce s muzeem Českosaského Švýcarska v Bad Schandau. Vernisáž se konala 7. února 2026.

Komunitní projekty a veřejná setkání

Židovská obec Děčín si zakládá také na **rodinných aktivitách**, které propojují generace – od společných lekcí tradičních rituálů, oslav svátků, letních výjezdů až po **koncerty a přednášky** s hosty z různých oborů. Tyto události jsou často otevřené i široké veřejnosti a dávají příležitost k mezikulturnímu dialogu a lepšímu pochopení židovské historie, tradic a současného života. Obec se tak stává místem paměti i živým centrem kulturního dění v Děčíně.

František Comorek, předseda

Synagoga v Děčíně

Vernisáž v synagoze

Rok 2025 v Památníku Terezín

Rok vzpomínek, vzdělávání a společného dialogu

Jan Roubínek, ředitel Památníku Terezín

Památník Terezín

Rok 2025 byl pro Památník Terezín mimořádný a v mnohém i symbolický. Spolu s celou naší zemí jsme si připomněli 80 let od konce druhé světové války a osvobození od nacistické nadvlády. Toto významné výročí nebylo pouze historickým mezníkem – stalo se také výzvou k hlubšímu zamyšlení nad tím, jak uchováваме paměť a jak ji předáváme dalším generacím lidského rodu. V Terezíně se v květnových dnech roku 1945 uzavřela jedna z nejtemnějších kapitol našich dějin. Pro mnoho přeživších však tehdy květen nepředstavoval konec utrpení, ale začátek složité a bolestné cesty zpět do života. Právě tyto příběhy, často zapomenuté nebo jen šeptané, jsme letos znovu vyprávěli.

Leden již tradičně patřil připomínce obětí šoa. Dne 27. ledna jsme uctili památku zavražděných během Mezinárodního dne památky obětí holocaustu pietním „*Průvodem světél*“ na terezínský židovský hřbitov, po němž následovalo představení Dismanova rozhlasového dětského souboru „*...a bolelo nebe*“ v kinosále Muzea ghetta. Tento večer byl nejen tichou vzpomínkou, ale i apelací na odpovědnost, aby se nepoučitelné lidstvo již nikdy nevracelo k činům, které popírají samotnou lidskou důstojnost.

Únor přinesl připomínku Zdeňka Bořka-Dohalského při pietním aktu k 80. výročí jeho popravy. Komponovaný pořad „*Diplomaté proti nacismu*“ přiblížil osudy českých diplomatů, kteří se s odvahou postavili nacistické mašinerii. Atmosféru pozdního odpoledne dotvořila Plzeňská filharmonie svým dobovým hudebním doprovodem.

V březnu jsme se zaměřili na filmovou historii. 25. března jsme uvedli v Muzeu ghetta slavný snímek „*Poznamenání*“ z roku 1948, který získal pro Československo první filmového Oscara. Po projekci následovala debata o odkazu tohoto díla i jeho významu pro poválečnou společnost. Byl to tehdy bezprostředně po válce jeden z posledních filmů s problematikou šoa před spuštěním železné opony a následným záměrným marginalizováním připomínání perzekuce židovského obyvatelstva komunistickým režimem.

Květen se stal vrcholem připomínek 80. výročí osvobození Terezína. Ve dnech 2.–4. května jsme ve spolupráci s Pamětí národa nabídli našim návštěvníkům audiovizuální projekt „*Na hranici světla?*“, který v prostorách

bývalé policejní věznice Malé pevnosti oživil autentické vzpomínky pamětníků pomocí světelných a zvukových instalací. Dne 18. května se uskutečnila tradiční Terezínská tryzna na Národním hřbitově za účasti prezidenta republiky Petra Pavla, dalších nejvyšších ústavních činitelů, vládních představitelů i pamětníků. Přeživší Fedor Gál pronesl silné poselství o hodnotě paměti a odpovědnosti, zazněl projev premiéra Petra Fialy a dalších hostů. Po pietním aktu následoval koncert akademiků Vídeňské filharmonie v Malé pevnosti. Dne 27. května jsme uvedli dokument „*Jsi krásná*“, věnovaný statečným studentkám pražské zdravotní školy, které v květnu 1945 pomáhaly v boji s epidemií tyfu v Terezíně.

Červen patřil mladému publiku i rodinám. Dismanův rozhlasový dětský soubor předvedl slavnou dětskou operu *Brundibár*, doplněnou tematickou debatou moderovanou Liborem Boučkem. Zároveň jsme nabídli speciální komentované prohlídky zaměřené na osvobození Terezína, které přilákaly mnoho návštěvníků.

Bohatý výstavní program pokračoval celý podzim. Od září do listopadu jsme představili dokumentární expozici „*Evropský humanista Přemysl Pitter*“, věnovanou vzácnému člověku, který v poválečných měsících pomáhal dětem, které přišly v době války o rodiny a jistoty. Další výstava „*Terezínalia – Archeologie změny*“ nabídla nový pohled na proměny terezínského prostoru v čase.

Naším cílem však nebylo pouze připomínat tragédii. Vedli jsme otevřený dialog o hodnotách, které tvoří základ svobodné společnosti: úcta, rovnost, pravda a odpovědnost. V době, kdy se svět znovu potýká s projevy nenávisti a nebezpečné polarizace, je paměť jednou z nejučinnějších obran proti zkreslování reality. Proto jsme zvali školy, rodiny i jednotlivé návštěvníky, aby Terezín navštívili, kladli otázky, přemýšleli a sdíleli své poznatky. Rok 2025 ukázal, že Terezín stále zůstává místem, které varuje, ale zároveň inspiruje – místem, kde minulost promlouvá k současnosti s naléhavou jasností.

Milí členové Terezínské iniciativy, dovoďte mi vyjádřit upřímné poděkování za vaši neutuchající podporu při organizaci našich akcí, Terezínské tryzny, umělecké, a nově i filmové soutěže pro studenty. Jsem také hluboce vděčen přeživším za jejich ochotu sdílet své válečné zážitky při seminářích pro školy.

A nyní bych se chtěl obrátit přímo na Vás, milí přeživší. Váš hlas je pro nás pomyslnou morální kotvou. V okamžicích, kdy může někdo z nás hodnotově zaváhat či zakolísat, jste majákem na rozbouřeném moři – připomínáte, že paměť není samozřejmost a že pravda o šoa nesmí být nikdy zpochybněna. Váš názor bude vždy přijímán s hlubokým respektem každým, kdo by snad na hrůzy, které jste prožili, byl na

okamžik zapomněl. Za tuto Vaši morální sílu a neúnavnou podporu Vám upřímně děkuji. Je pro mne i mé kolegy tou největší odměnou za naši práci pro Památník Terezín.

Přeji Vám všem úspěšný rok 2026. Buďte zdraví a zůstaňte nám nablízku.

Minulý rok v Židovském muzeu v Praze Oddělení pro vzdělávání a kulturu ŽMP

m židovské
muzeum
v praze

Zuzana Pavlovská a tým OVK

Oddor pro vzdělávání a kulturu (OVK) navštívilo v roce 2025 celkově 14 642 studentů (bez prosince), z toho 5 079 se zúčastnilo našich vzdělávacích programů a 9 563 komentovaných prohlídek určených především pro školy. Největší část z tohoto počtu tvoří studenti českých škol, komentované prohlídky se ovšem uskutečnily rovněž pro studenty ze zahraničí, např. z Izraele, Německa nebo Itálie.

Dlouhodobě platí, že největší zájem je o programy týkající se tématu šoa, specificky pak programy Hanin kufřík nebo Holocaust v dokumentech. Roste ovšem zájem i o téma židovských tradic a zvyků a spolu s ním i o náš program Badatel, který prošel v uplynulém roce aktualizací.

OVK v uplynulém roce také uspořádalo 5 seminářů pro pedagogy s názvem „Židé, dějiny a kultura“. Seminářů se zúčastnilo 128 pedagogů, muzejních pracovníků a edukátorů. Tematicky se cyklus věnoval dějinám a tradicím Židů, současnosti Státu Izrael a problematice antisemitismu a historii šoa. Přednášejícími byli odborníci na daná témata, součástí byl vždy také workshop jako praktická ukáзка přístupu OVK ke vzdělávání. Na závěr semináře se vždy konala detailní komentovaná prohlídka jedné z vybraných expozic ŽMP. Nadstavbový seminář, který se tradičně konal v srpnu se tento rok věnoval poválečnému vývoji a jeho součástí byla také beseda s RNDr. Michaelem Vidlákovou.

Modernizace se v OVK v uplynulém roce netýkala pouze programů ale také prostor. V lednu došlo k rozsáhlé rekonstrukci obou přednáškových sálů tak, aby nabídl studentům ještě větší komfort. Kromě zmíněného programu Badatel byl také aktualizován a upraven program Reflexe. Šlo o úpravy po stránce obsahové i grafické, tak,

aby se program přiblížil současným potřebám studentů a žáků. Obsahově jde o program, který pracuje s pojmem předsudku a ukazuje křehkou linii mezi viníky, zachránci a oběťmi.

Konalo se také několik nedělních dílen pro rodiče s dětmi. Tyto dílny se často zaměřují na konkrétní svátky, a tak se uskutečnily např. dílny k svátkům Chanuka, Purim nebo Sukot. Například purimová dílna byla připravená ve spolupráci s progresivní židovskou komunitou Ec chajim a nabídla dětem možnost hravou formou poznat příběh královny Ester a židovské tradice. V rámci dětských návštěvníků byly naše expozice také doplněny o pracovní listy a pastelky právě pro dětské návštěvníky, aby došlo k ještě většímu zpřístupnění všem cílovým skupinám.

Součástí nabídky OVK je již řadu let program Stereotypy, který se věnuje prevenci antisemitismu. Tento program je určený všem školám ale primárně se zaměřuje na studentů středních odborných škol a učilišť. Program byl v uplynulém roce podpořen ze strany NFOH, MŠMT, ale také Úřadem vlády.

Oddělení pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze připravilo v roce 2025 kulturní a vzpomínkový cyklus k 80. výročí konce druhé světové války. Celoroční iniciativa zahrnovala odborné přednášky, diskusní večery, literární a divadelní projekty, hudební vystoupení i programy pro děti a rodiny. Program ukazoval, jak historie ovlivňuje dnešní svět, a jak se jednotlivé lidské zkušenosti odrážejí v umění, hudbě a divadle.

Rok byl zahájen divadelním představením „...a bolelo nebe“ v podání Dismanova rozhlasového dětského souboru.

Inscenace vycházející z autentických textů dětí z terezínského ghetta otevřela téma dětské zkušenosti války a pronásledování. Následovala přednáška amerického výtvarníka Noaha Breuera „*Rodinné pátrání – Mezi Amerikou, Vídní a Československem*“, v níž autor prostřednictvím dobových fotografií, vzorníků látek i současných výtvarných děl přiblížil historii rodinné textilní továrny ve Dvoře Králové zabavené nacisty. V lednu se v Maiselově synagoze uskutečnila také diskuse „*Paměť holokaustu: osmdesát let poté*“, která se zaměřila na proměny připomínání holokaustu v době odcházejících přímých svědků.

V únoru byl ve spolupráci s českým uzlem EHRI zahájen nový přednáškový cyklus „*Nové poznatky a prameny k dějinám holokaustu*“. Vedle přednášky historičky Magdaleny Sedlické o digitální edici svědectví z poválečné Dokumentační akce přinesl cyklus i vystoupení zahraničních historiků, například Andrey Löw, Janine P. Holc či Benjamin Frommera. Literární rozměr programu obohatila debata s Alenou Machoninovou a autorské čtení z její knihy „*Hella*“.

Jarní měsíce přinesly řadu výrazných mezinárodních setkání. Diskuse „*80 let od osvobození Buchenwaldu*“ se uskutečnila v Knihovně Václava Havla, slavnostní koncert k Jom ha-Šoa ve ha-gvura v Maiselově synagoze patřil norské zpěvačce Bente Kahan a pesachový večer věnovaný odkazu

kuchařky Fanii Lewando propojil historii, literaturu i gastronomii. V květnu vystoupila antropoložka Timea Crofony s přednáškou o genderu a prostoru v judaismu a 8. května byla Pinkasova synagoga otevřena do večerních hodin jako tiché místo vzpomínky.

Letní a podzimní měsíce nabídly studentská divadelní představení, prezentace knih, komentované prohlídky v rámci Dnů evropského dědictví i sváteční programy k Šavuotu a Sukotu. Před Maiselovou synagogou stála poprvé tradiční suka, na jejíž podobě se podíleli studenti Lauderových škol. Významnou pozornost vzbudily také přednáška o dánských Židech v Terezíně a výstava věnovaná židovské kultuře v al-Andalusii, která se uskutečnila v Klausově synagoze ve spolupráci s Velvyslanectvím Španělska v Praze.

Rok symbolicky uzavřely mimořádné hudební večery v Maiselově a Španělské synagoze – koncert polských hudebníků Marie Sławek, Tomasze Januchty a Lutosławského kvarteta.

Kulturní program Židovského muzea v Praze v roce 2025 tak nenabídl pouze připomínku minulosti, ale především živý a otevřený prostor pro setkávání, dialog a sdílení. Od ledna do prosince 2025 navštívilo kulturní programy ŽMP celkem 2 323 návštěvníků.

Drobné ohlédnutí za činností Dokumentace šoa v roce 2025

Tomáš Bělohlávek, vedoucí Odboru archivů

Dokumentace šoa, která je po stránce organizační zařazena do Odboru archivů Židovského muzea v Praze, se věnuje již od roku 1969 soustavnému studiu a zpracování písemných a fotografických materiálů, které souvisejí s dějinami šoa a historií II. světové války.

Během uplynulého roku přijímali a pořádali odborní pracovníci vybrané osobní pozůstalosti, zajišťovali konzultační a rešeršní činnost pro domácí i zahraniční badatele, pro přeživší a jejich potomky, natáčeli rozhovory s pamětníky, dohledávali informace pro osazení nových pamětních desek a pokládání kamenů zmizelých tzv. „*stolpersteinů*“, spolupracovali s partnerskými organizacemi, věnovali se přednáškové a osvětové činnosti. Vypracovali odpovědi na více než 300 badatelských dotazů. Zároveň se podíleli společně s archivem, knihovnou a sbírkovým odborem na výběru jednotlivých exponátů a přípravě textů pro výstavu k 120. výročí založení

Židovského muzea v Praze, která se uskuteční v historické budově Národního muzea na podzim letošního roku.

V roce 2025 pokračovalo kontinuální zpracování a katalogizace osobních fondů. Veškeré nově uspořádané fondy pravidelně zveřejňujeme v rámci muzejního on-line katalogu na adrese <https://collections.jewishmuseum.cz/>, pokud to dovolují autorská a jiná práva. Za všechny fondy, které byly v roce 2025 uspořádány, zmiňme alespoň rodinný archiv Hamlishových, z jehož korespondence byla vytvořena zajímavá on-line výstava nazvaná „*My Dear Robert*“, která je dostupná na webových stránkách: https://collections.jewishmuseum.cz/index.php/simpleGallery/Show/displaySet/set_id/736

Souběžně s katalogizací písemných a fotografických pramenů pokračoval úspěšně také náš orálně historický projekt natáčení rozhovorů s pamětníky z řad první

a druhé generace, který dlouhodobě podporuje Nadační fond obětem holocaustu (NFOH). Je zaměřen na získávání autentických svědectví o dějinách židovské komunity ve 20. století, historii šoa a obecně problematiku totalitních režimů. Židovské muzeum v Praze jej nepřetržitě realizuje od roku 1990. V roce 2025 se nám podařilo natočit v České republice a Izraeli dalších 34 rozhovorů.

Pod správu oddělení spadá také péče o nápisy jmen obětí šoa na zdech v Památníku obětí šoa z českých zemí v Pinkasově synagoze. V lednu 2025 provedla specializovaná restaurátorská firma 37 oprav stávajících nápisů (opravy data narození a úmrtí, opravy jmen) a doplnila jména pěti nově identifikovaných obětí holocaustu z Mikulova, Prahy a Třebíče. Již nyní můžeme říci, že na základě našeho výzkumu a zejména kontaktů s potomky máme připravený seznam dalších jmen pro doplnění a opravy nápisů pro příští rok. Nově se nám podařilo zorganizovat přítomnost příbuzných dopisovaných obětí v synagoze přímo při práci restaurátorů, což se setkalo s velkým ohlasem a upřímným dojetím ze strany potomků.

S Pinkasovou synagogou úzce souvisí ještě jeden dlouhodobý projekt, a to úkol navracet tváře obětí šoa, který realizujeme v rámci Digitálního rozšíření Pinkasovy synagogy (DRPS). V loňském roce jsme získali fotografie dalších 1025 obětí, které pocházejí z archivních fondů státních okresních archivů v Benešově, Prostějově a Praze-venkov se sídlem v Dobřichovicích, z vlastních sbírek Židovského muzea a od mnoha soukromých dárců z tuzemska i ze zahraničí. Tyto portrétní snímky je možné vyhledat na adrese <https://pinkas.jewishmuseum.cz/cs/>

Dokumentace šoa také dodávala podklady pro nejrůznější historická výročí a významné dny, které proběhly během roku 2025. Jednalo se převážně o příspěvky publikované na facebookovém účtu Židovského muzea. Zmíňme například příspěvek ke *Dni památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti* (27. ledna), dále ke *Dni památky obětí vyhlazení terezínského rodinného tábora v Auschwitz-Birkenau* (9. března), k připomínce 80. výročí od konce 2. světové války a osvobození koncentračních táborů Bergen-Belsen, Dachau, Flossenbürg, Mauthausen, Ravensbrück a Sachsenhausen.

Pracovníci Dokumentace šoa se také věnovali osvětové, vzdělávací a přednáškové činnosti. Uveďme například úspěšnou přednášku v Kamenici nad Lipou pod názvem *Po všech mých nejdražších mi zbyla jen jména na zdi. Osudy židovských obyvatel Kamenice nad Lipou* nebo další přednášky k tématu holocaustu, které se konaly v Brně v Malém Mehrinu a v rámci Štetlfestu. Zároveň jsme pro rodiny pamětníků a členy židovských obcí uspořádali několik komentovaných prohlídek expozicemi ve Španělské a Pinkasově synagoze. Pro studenty z Lauderových škol jsme připravili přednášku o činnosti a sbírkách našeho oddělení.

V roce 2025 probíhala také spolupráce s mnoha paměťovými a kulturními institucemi. Mezi nejdůležitější patřila kooperace s Památníkem Terezín na přípravě tamní nové expozice Muzea ghetta. Pro Židovskou obec v Praze byly vypracovány texty o ghettech, koncentračních a vyhlazovacích táborech. Pracovníci dokumentace šoa spolupracovali také na přípravě nové putovní výstavy nazvané *Vězni z českých zemí v nacistických koncentračních táborech* pro Nadační fond obětem holocaustu (NFOH) a s Muzeem Vysočiny v Třebíči na nové výstavě *Magen David. Židovské rodiny v Třebíči*. V rámci tzv. českého uzlu EHRI pokračovala součinnost s Institutem Terezínského Iniciativy, Památníkem Terezín, Národním Archivem a Masarykovým ústavem a Archivem Akademie věd ČR.

Můžeme uzavřít, že výzkum dějin šoa bude pokračovat i v letošním roce. Naše badatelna v administrativní budově Židovského muzea v Praze (na adrese U Staré školy 141/1) je otevřena každé pondělí a středu pro badatele, studenty a všechny zájemce o historii holocaustu. Rádi poskytneme odborné konzultace a řešerše. **Zároveň bychom také rádi požádali případné zájemce z řad přeživších šoa či jejich potomků, kteří by s námi chtěli natočit rozhovor, aby nás neváhali kontaktovat na e-mailové adrese: shoahhistory@jewishmuseum.cz nebo na telefonním čísle: 222 749 238.** Obdobná výzva platí také pro všechny osoby, které by nám chtěly darovat do našich sbírek rodinné fotografie či jiné písemné dokumenty k dějinám šoa.

**Každoroční Terezínská tryzna se letos bude konat
na Národním hřbitově v Terezíně
v neděli 17. května od 10.00 hodin.**

TISKOVÁ ZPRÁVA FEDERACE ŽIDOVSKÝCH OBCÍ V ČESKÉ REPUBLICCE

Federace židovských obcí v České republice vydává Výroční zprávu o antisemitismu v České republice v roce 2024

Federace židovských obcí v České republice (dále jen FŽO) zaznamenala v roce 2024 celkem 4 694 antisemitských incidentů. Ve srovnání s rokem 2023, kdy bylo registrováno 4 328 incidentů, tak došlo k nárůstu o 8,46 %. V dlouhodobém horizontu představují data za rok 2024 historické maximum, nicméně trend skokového nárůstu, který byl patrný v předchozích letech, se výrazně zpomalil. Pro predikci dalšího vývoje by toto zjištění zdánlivě mohlo být důvodem opatrného optimismu. Analýza statistických dat však ukazuje, že se po událostech 7. října 2023 dramaticky zvýšila závažnost antisemitských incidentů.

Shromážděná data nejsou úplným statistickým přehledem všech antisemitských incidentů za rok 2024. FŽO čerpá informace výlučně z otevřených zdrojů, které zahrnují pouze malý výsek popisované reality. Počet registrovaných incidentů závisí rovněž na ochotě a možnostech obětí i svědků projevy antisemitismu hlásit. V České republice, stejně jako v jiných zemích, přetrvává nedostatečná míra nahlašování nenávistných činů, často kvůli stigmatizaci, nedůvěře v instituce nebo obavám o osobní bezpečnost. Statistiky FŽO neumí odpovědět na otázku, jaká část české populace smýšlí či jedná antisemitsky, vypovídají však o trendech ve vnímání antisemitismu a o společenském klimatu ve vztahu k protižidovské předsudečné nenávisti.

Předseda FŽO Petr Papoušek konstatoval, že rovněž „Českou republiku zasáhla celosvětová explozivní vlna antisemitismu, která vypukla bezprostředně po teroristickém útoku Hamásu 7. října 2023. Následná válka v Gaze měla zásadní vliv na počet i obsah projevů protižidovské nesnášenlivosti v roce 2024 a významně přispěla k polarizaci české společnosti. Závěr roku 2023 přinesl zcela nový trend normalizace antisemitismu. V roce 2024 se tento trend dále upevnil. Protižidovská nenávist zejména v podobě demonizace a delegitimace Státu Izrael se stala společensky přijatelným postojem a ovládla veřejný prostor. Z ideologického hlediska došlo k dříve nevídané synergii krajní pravice, krajní levice, islamismu a dezinformační scény. Spojujícím prvkem je nenávist k Izraeli, která pracuje s motivy, narativy, konspiracemi a mýty tradičního antisemitismu.“

K antisemitsky motivovanému násilí dochází v České republice pouze výjimečně. V letech 2020 až 2023 byly FŽO

nahlášeny dva násilné útoky (2020, 2021). Rok 2024 přinesl v tomto ohledu se čtyřmi případy fyzického útoku rekord za dobu sběru dat. Všechny fyzické útoky se odehrály v kontextu reakcí na konflikt na Blízkém východě.

Předseda FŽO Petr Papoušek připomněl, že „na konci ledna 2024 došlo k pokusu o žhářský útok na synagogu v Brně. Improvizované výbušné zařízení našťastí selhalo. Na základě následného vyšetřování policie tento incident klasifikovala jako pokus o teroristický čin motivovaný islamistickou ideologií.“ V českém kontextu jde o přelomový případ, kdy antisemitismus z online prostředí přerostl v pokus o násilný útok na židovský cíl.

Přesto však stále platí konstatování, že ve srovnání s jinými státy a regiony zůstala v roce 2024 Česká republika pro židovskou komunitu bezpečnou zemí.

Výroční zpráva o antisemitismu za rok 2024 je k dispozici v digitální podobě na webu FŽO.

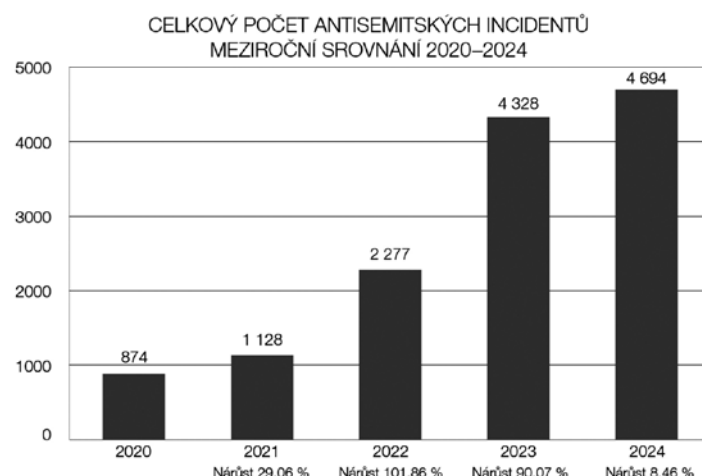
Na webu FŽO lze rovněž pomocí formuláře nahlašovat incidenty s podezřením na jejich antisemitský podtext. Online formulář je dostupný i na adrese <https://www.nahlasincident.cz/>.

Výroční zpráva o antisemitismu v České republice v roce 2024 byla vydána za finanční podpory Nadačního fondu obětím holocaustu.

V Praze 21. listopadu 2025

FEDERACE
ŽIDOVSKÝCH OBCÍ
V ČESKÉ REPUBLICCE

FEDERACE
ŽIDOVSKÝCH OBCÍ
V ČESKÉ REPUBLICE

Praha, 29. 1. 2026

FŽO se připojuje k prohlášení ČBK a ERC

Federace židovských obcí v České republice se připojuje ke společnému prohlášení České biskupské konference a Ekumenické rady církví, týkajícímu se výroků předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedy SPD pana Tomia Okamury, namířeným proti ukrajinským uprchlíkům.

Prohlášení ERC a ČBK k výroků proti ukrajinským uprchlíkům:

Jsme vážně znepokojeni výroky předsedy Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a předsedy SPD pana Tomia Okamury namířenými proti ukrajinským uprchlíkům a proti pomoci, kterou jim Česká republika poskytuje. Jsme s našimi spoluobčany hrdi na dobré jméno, které Česká republika díky své vstřícnosti vůči uprchlíkům má.

Je zavádějící a nebezpečné zpochybňovat solidaritu s lidmi v nouzi, do níž se dostali nehledě na svůj původ či míru zavinění. V nouzi se může ocitnout každý a schopnost soucitu a účinné solidarity je jedním z principů naší civilizace.

Útok na konkrétní národnostní skupinu a v jejím rámci na zvláště zranitelné, v tomto případě na ukrajinské uprchlíky a mezi nimi na staré, nemocné a závislé na pomoci, připomíná neblahou evropskou minulost obdobných útoků na Židy, Romy a lidi s postižením. Minulost, kterou nechceme opakovat.

Myšlenky a slova mají svou váhu. Jsme za ně odpovědni. Proto v tomto případě nemůžeme mlčet!

*Za Českou biskupskou konferenci, Josef Nuzík, předseda
Za předsednictvo ERC, Pavel Pokorný, předseda*

Skutečnost, že předseda SPD Tomio Okamura inicioval v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky v Den památky obětí holokaustu minutu ticha za oběti nacistické genocidy Židů, nemůže zastřít jeho současné veřejné postoje, které jsou dlouhodobě zaměřeny proti ukrajinským uprchlíkům a proti pomoci, již Česká republika poskytuje napadené Ukrajině. Tento rozpor považujeme za mimořádně znepokojivý, zejména v kontextu historické zkušenosti, na niž upozorňuje společné prohlášení České biskupské konference a Ekumenické rady církví, připomínající neblahé důsledky útoků na menšiny a zranitelné skupiny. Federace židovských obcí v České republice se k tomuto prohlášení připojuje v plném rozsahu.

Za Federaci židovských obcí v ČR Petr Papoušek, předseda

O ANTISEMITISMU

seminář pro pracovníky židovských organizací

Nadační fond obětem holocaustu spolu s Federací židovských obcí a Židovským muzeem v Praze uspořádaly 20. listopadu minulého roku seminář, který po uvítání přítomných Martou Malou, ředitelkou NFOH, zahájil Robert Řehák, zvláštní zmocněnec pro holocaust, mezináboženský dialog a svobodu vyznání.

Ve svém příspěvku zdůraznil potřebu dodržovat zákony, a tím de facto bojovat proti antisemitismu, a především mít odvahu ozvat se, neboť antisemitismus stále zůstává fašismem.

Eva Janáčková, historička umění, která pracuje v Ústavu dějin Akademie věd ČR, se ve své činnosti zaměřuje na výzkum židovského umění 19. a 20. století. Mluvila o vizualitě antijudaismu a antisemitismu, o reflexi holocaustu ve výtvarném umění. Mluvila o kořenech antisemitismu, které sahají až hluboko do středověku. Protizidovské projevy se objevují na poli vizuality už ve 12. století. V zachovaných obrazech zůstává pojetí židů stále stejné, nemění se, dokonce ani v nedávné minulosti nebo dokonce v současnosti. Dotkla se i antijudaismu a antisemitismu u malířů výrazných jmen, jakými jsou například Mikoláš Aleš, František Kupka, František Gellner nebo Josef Váchal.

Jakub Král, manažer bezpečnosti FŽO, který se stará o agendu boje s antisemitismem a stará se o bezpečnost židovských institucí, se ve své přednášce zaměřil na dnešní podobu včerejšího antisemitismu. Dnešní nenávisť vůči židům nabývá různých forem – od verbálních projevů na internetu a na sociálních sítích až po skutečné a velmi nebezpečné projevy, které lze kvalifikovat jako teroristický čin. Takovým byl například pokus o žhářský útok na brněnskou synagogu. Výbušné zařízení naštěstí nefungovalo, ale o jeho umístění dvěma muži existuje videozáběr z pouliční kamery. Došlo k němu v lednu 2024. Jakub Král dále mluvil o protizidovských předsudečných projevech nenávisť, které nejsou pouze historickými fakty, ale zasahují a ovlivňují současnost.

Zuzana Pavlovská mluvila o stereotypech a předsudcích, které se objevují mezi středoškolskou mládeží a mezi mladými lidmi v různých učilištích. Odpovědi by měla být Všeobecná deklarace lidských práv na jedné straně a fungování preventistů na školách i v učilištích na straně druhé. Prezentovala vzdělávací program OVK ŽMP, o němž je velký zájem a ona jej učí takřka denně. Příznačné je, že mezi uční jsou především volitelé SPD, Motoristů a Ano, zatímco středoškoláci volí spíše politické strany, sdružené v koalici Spolu.

Závěrečnou přednášku přednesla Terezie Dubinová, hebraistka a kulturoložka, která žije v Jičíně a tam se stará o židovský hřbitov. Hovořila o antisemitismu nejen levicovém a pravcovém, ale také o antisemitismu a antiizraelismu, který dnes ovládá často i akademický svět a řadu lidskoprávních organizací. Zamýšlela se nad tím, jaké jsou vlastně kulturní vzorce těchto předsudečných nenávisť, co se neustále opakují a recyklují a je-li v nich cosi nového, zvláště po 7. říjnu 2023.

Seminář byl rozhodně zajímavý a inspirativní, byť v žádném případě nevyzněl optimisticky. Přesto, nebo právě proto, jsme se všichni navzájem ujistili, že podobných akcí bude v budoucnu potřeba víc a že nutnost jejich pořádání, žel, stoupá.

Text i foto: Michal Stránský

Marta Malá

Robert Řehák

Eva Janáčková

Eva Janáčková

Jakub Král

Zuzana Pavlovská

Terezie Dubinová

Výtvarné práce studentů oceněné v XXIX. ročníku soutěže Památníku Tereziín – Memoriálu Hany Greenfieldové na téma: Nikdy více

Natálie Frolková: *Energie*, technika: rezerváz, 8 let, Základní škola Vsetín, Ohrada 1876 (1. kategorie, 2. místo)

Václav Major: *Late for work*, malba akrylem, 19 let, ArtEcon, střední škola Prostějov (3. kategorie, 6. místo)

Magdaléna Hýnová: *Nezapomeň!*, kresba pastelem, 8 let, ZUŠ Lovosice (1. kategorie, 3. místo)

Světlo porozumění ve Španělské synagoze

Bejt Praha ve spolupráci se Židovským muzeem v Praze od roku 2004 každý rok připravuje a organizuje koncert Světlo porozumění. Je to oslava tolerance uměním, která začala v kostele sv. Ducha a ve Španělské synagoze na Starém Městě v Praze. Postupně se rozšířila do významných koncertních sálů, jakým je pražské Rudolfinum, a do dalších českých a slovenských měst.

V roce 2022 Světlo porozumění doputovalo dokonce až do koncertní síně Cemal Resit Rey v Istanbulu, kde bylo uvedeno u příležitosti zahájení předsednictví ČR v Radě Evropské unie s velkou pomocí pana Jiřího Čistecckého, tehdejšího konzula v Turecku a současného českého ambasadora v Německu.

Prostřednictvím umění, hudby a tance spojuje lidi různého vyznání, kultur, národností, kořenů i etnik. Jde o ojedinelý hudební zážitek představující různé hudební žánry od vážné hudby, jazzu, až po alternativu. Umělci pocházejí z různých zemí. Na závěr se všichni účinkující sejdou najednou na pódiu, aby zde zahráli závěrečnou skladbu zkomponovanou autorem projektu Peterem Györim.

V roce 2025 byl poprvé připraven dvojkoncert s tím, že 12. listopadu byl tento projekt organizován jenom pro členy židovských komunit a organizací v ČR a jejich přátel, a podle toho také byl upraven program.

13. listopadu byl koncert připraven pro širší veřejnost za účasti mnoha členů diplomatického sboru např. velvyslanců Státu Izrael (v ČR i na Slovensku), USA, Ukrajiny, Slovenska, Nizozemska, Litvy a dalších zemí.

12. listopadu vystupovali postupně Ševčíkovo kvarteto se sólistou Jurajem Škodou s Kol Nidrej od Maxe Brucha, následoval Laud band s orchestrem Lauderových škol Širat ha-Jam a sbor Kol hanešama. Hudebníci roztleskali celou synagogu se svou verzí Am Jisrael Chai se sólistou Omerem Talem a dětským sborem Heleny Ester Divecké. V dalších skladbách účinkovali Robert Fischmann a Annamária d'Almeida, Omer Tal, Alexander Shonert, Jozef Zima a Peter Györi.

Výjimečné bylo vystoupení paní Jane Rotstein Yehudayan, narozené v Iránu, žijící dnes v Izraeli, která zpívala hebrejsky i persky. Dalším zahraničním hostem byl sólista Kodaňského královského orchestru Henrik Goldschmidt, který spolu s Janet Rotstein a dalšími umělci improvizovali na persko-židovské melodie.

Emotivním vrcholem večera byla skladba ORANGE, zkomponovaná Peterem Györim na památku rodiny Bibasových i s odkazem od Dany Silverman – sestry zavražděné Shiri Bibas, za účasti všech vystupujících.

12. listopadu jednotlivá vystoupení a umělci byli představeni ředitelkou Židovského muzea Pavlou Niklovou,

předsedou ŽOP Pavlem Králem, ředitelkou Lauderových škol Gafnou Váňovou, členkou Unie židovské mládeže a prezidia FŽO Emmou Günsberger. Opět hodně emotivní úvodní slovo měl prezident Bejt Praha Howard Golden, který představil hosty z Dánska – sestru a rodiče zavražděného mladého muže Dana Uzana teroristou před kodaňskou synagogou. Jeho sestra Andrea mluvila o potřebě takových projektů, v nichž pomocí hudby a umění se lidé budou spojovat a ne rozdělovat.

Byl to velice emotivní svátek hudby, umění na profesionální úrovni v překrásné Španělské synagoze, za účasti členů různých židovských komunit a židovských organizací, na který budeme ještě dlouho vzpomínat a doufejme, že se dočkáme dalších pokračování.

Peter Györi, foto Jiří Prokeš

Děti z Lauderek

Už řadu let se pravidelně účastním koncertů Světlo porozumění ve Španělské synagoze. Nedovedu říct proč, ale loňský koncert byl čímsi výjimečný, převyšoval předchozí ročníky a rozhodně patřil k velice silným zážitkům, kterých se dostalo nejen mně, ale zcela určitě i všem přítomným posluchačům. A tak s vděkem organizátorům, těším se na letošní listopad.

Michal Stránský

Peter Györi

**Robert Fischmann
a Annamária d'Almeida**

Jane Rotstein Yehudayan

INFORMACE – VZKAZY – VÝZVY – PROSBY

Poválečný antisemitismus v Československu

Jak byla vnímána židovská identita v komunistickém Československu? Ve vztahu k náboženství, jazyku nebo původu a národnostnímu zařazení? Z jakých kořenů čerpala rétorika nenávisti a vylučování totalitního režimu? Kdo byl perzekvován na základě obvinění ze sionismu a co to znamenalo? O tom všem byla přednáška dokumentaristy a edukátora Martina Šmoka, kterou se Centrum paměti a dialogu Bubny zapojilo do programu Korzo na Národní ve vzdělávací tramvaji č. 17.

Akce vznikla ve spolupráci s organizací *Díky, že můžem* 17. listopadu na Národní, která zapojuje studenty a zasazuje se o to, aby si mladá generace uvědomovala důležitost svobody a demokracie a nebála se využít svůj hlas.

Hanuš Gaertner na plátně

V pondělí 1. prosince minulého roku se v zasedací místnosti Židovské radnice ve 3. patře konalo promítání filmu o životě Hanuše Gaertnera. Film o životě přeživšího Osvětim, Schwarzheide a později doživotním místopředsedovi B'nai B'irth a dlouholetém členovi ŽOP vidělo na promítání přibližně čtyřicet zájemců.

Dokumentární film uvedla Erika Tomanová-Gaertnerová, dcera Hanuše. Na otázky diváků po promítnutí odpovídala nejen ona, ale i režisér dokumentu Jorgez Sanchez.

Promítání filmu bylo jednou z akcí spolku Schwarzheide – následující generace ve spolupráci s Federací židovských obcí v ČR.

Převod hřbitova

Zastupitelstvo Chodové Plané schválilo převod Nového židovského hřbitova na FŽO. Federace židovských obcí v České republice si tohoto rozhodnutí váží a přijímá jej jako významný a vstřícný krok k ochraně a obnově židovského kulturního dědictví v regionu. Oceňujeme partnerský přístup městyse Chodová Planá i jeho ochotu podílet se na uchování této důležité historické památky.

Židovská komunita v Chodové Plané má bohatou historii sahající až do raného novověku. V obci se nacházela barokní synagoga, která byla v průběhu 20. století zbořena, což představuje citelnou ztrátu pro místní kulturní obraz.

Nový židovský hřbitov, založený v 19. století, tak zůstává jedním z posledních dochovaných svědků života zdejší židovské komunity, která sehrála důležitou roli v rozvoji obce

i širšího regionu. Po roce 1990 proběhla na hřbitově částečná obnova realizovaná díky podpoře americké nadace Synagogue Memorial, která pomohla zastavit další chátrání tohoto pietního místa.

Nové knihy z Památníku Terezín

Památník Terezín letos rozšířil svou edici o dvě pozoruhodné knihy, které zpřístupňují unikátní deníkové záznamy terezínských vězňů. Jde o „*Deník Věry Segerové (1927–1943) a terezínské deníky Arnošta Kleina a Marie Kleinové*“ a dále o knihu „*Willy Mahler. Terezínský deník (1942–1944)*“. Oba tituly přináší mimořádně cenná osobní svědectví o každodennosti života v terezínském ghettu a tragických osudech jejich autorů.

Podzim roku 2025 přinesl vydání publikace *Deník Věry Segerové (1927–1943) a terezínské deníky Arnošta Kleina a Marie Kleinové*. Kniha představuje tři vzájemně propojené životní příběhy zaznamenané v době, kdy se svět jejich autorů radikálně změnil. Věra Segerová, nadaná dívka se silným vztahem k psaní a kreslení, zanechala řadu školních prací a krátkých zápisků, které vypovídají o jejím talentu i o tom, jak válka zasáhla do života dospívajícího člověka. Do Terezína byla deportována 8. září 1942 a 1. února 1943 odjela i s rodiči do Osvětimi. Ani jeden z nich nepřežil.

Deník jejího strýce Arnošta Kleina, deportovaného do ghetta už v květnu 1942, nabízí pohled na každodenní realitu Terezína: pracovní povinnosti, stravování, způsoby, jak trávit volné chvíle, či fungování umělecké dílny, kde rok pracoval jako malíř-kopista. Jeho záznamy jsou střízlivé, věcné, ale zároveň velmi výmluvné. Arnošt Klein odjel z Terezína 28. září 1944 v prvním z podzimních likvidačních transportů a zahynul v Auschwitz-Birkenau. Třetí část knihy tvoří vzpomínky Marie Kleinové, Arnoštovy sestry, která se v nich vrací nejen k životu v ghettu, ale i k bolestným ztrátám, které ji během okupace postihly.

Druhou novinkou roku 2025 je kniha *Willy Mahler. Terezínský deník (1942–1944)*. Její autor, Vilém (Willy) Mahler, byl původně novinář a sportovní nadšenec. Do Terezína přijel s rodiči 13. června 1942 a svůj první dojem popsal bez okolků: „Terezín. Nejtrapnější dojem mého života. Odchod pod bodáky.“ Jeho deník, vedený někdy stručně a úsečně, jindy velmi detailně, přináší nejen obraz každodenního života, ale i živé záznamy o kulturním a společenském dění, které se navzdory všemu v ghettu odehrávalo. Mahler patřil k privilegovanějším vězňům, což mu poskytovalo přístup k informacím i trochu více volného času. Díky novinářské zkušenosti dokázal zachytit atmosféru ghetta poutavě a pozorně. Poslední záznam pochází z konce září 1944, kdy byl deportován do Auschwitz-Birkenau. Zemřel 21. prosince

1944 v pobočném táboře Kaufering koncentračního tábora Dachau.

Obě publikace přinášejí původní deníky a zápisky v plném znění – často psané na malých kapesních kalendářích, volných listech či v jednoduchých blocích – a doplňuje je rozsáhlý poznámkový aparát, úvodní studie i množství fotografií. Díky tomu představují nejen cenný historický pramen, ale i velmi osobní svědectví o tom, jak obyvatelé ghetta vnímali svůj život v extrémních podmínkách.

Zájemci si mohou zakoupit obě publikace v prodejnách knih a upomínkových předmětů Památníku Terezín v Malé pevnosti a v Muzeu ghetta. Cena prvně jmenované je 240,- Kč, deník Willyho Mahlera je k dostání za 400,- Kč. Zájemci si mohou knihy také objednat na e-mailové adrese: jandova@pamatnik-terezin.cz.

Teroristický útok na pláži v Sydney

Teroristický útok na pláži Bondi Beach v Sydney cílil na židy, kteří v první den svátku Chanuka (14. 12.) začínali s oslavou. Dva střelci (otec se synem) zabili patnáct lidí. Jeden z nich (ten starší) byl na místě zastřelen, druhý je v rukou policie. Střelba začala mezi 18. a 19. hodinou místního času a trvala přibližně deset minut. Na pláži bylo asi tisíc lidí.

Australská policie označuje incident jako jasný útok na židovskou komunitu. Australský premiér Anthony Albanese později prohlásil: „Je to cílený útok na židovské Australany v první den Chanuky, což by měl být den radosti, oslava víry. Je to čin zlého antisemitismu, terorismu, který zasáhl srdce našeho národa. Útok na židovské Australany je útokem na každého Australana.“

Střelbu také pochopitelně odsoudil izraelský prezident Jicchak Herzog, podle kterého jde o čin „ohavných teroristů“.

Útok odsoudili i politici z dalších zemí, včetně britského premiéra Keira Starmera, generálního tajemníka OSN Antonia Guterrese nebo francouzského prezidenta Emmanuela Macrona, který prohlásil: „Sdílíme bolest australského lidu a budeme neúnavně dál bojovat proti antisemitské nenávisti, která zraňuje nás všechny, kdekoli udeří.“

Ursula von der Leyen, předsedkyně Evropské komise: „Evropa stojí při Austrálii a židovských komunitách, ať jsou kdekoliv. Jsme sjednoceni proti násilí, antisemitismu a nenávisti,“ napsala na sociální síť X.

Také Friedrich Merz, německý kancléř se vyjádřil na sociální síti: „Je to útok na naše společné hodnoty. Musíme bojovat proti antisemitismu, tady v Německu a po celém světě.“

Zděšení nad teroristickým útokem také vyjádřili Karel III., britský král, americký ministr zahraničí Marco Rubio, generální tajemník OSN António Guterres a dokonce i ministerstvo zahraničí Palestinské autonomie a iránský ministr zahraničí Esmáil Bagháji.

Izraelský premiér Benjamin Netanhaju uvedl: „Antisemitismus je rakovina, která se šíří, když vůdci mlčí a jsou nečinní.“

K situaci se podle agentury ČTK vyjádřili i čeští politici. „Strašné zprávy z Austrálie. Odporný a ničím neospravedlnitelný teroristický čin na rodinný festival oslavující Chanuku, při kterém zemřelo mnoho nevinných lidí včetně dětí,“ uvedl premiér Andrej Babiš. Vyjádřil soustrast rodinám obětí a jejich blízkým: „Terorismus a antisemitismus nemají v civilizovaném světě žádné místo,“ ještě dodal.

Někdejší předseda vlády Petr Fiala útok na rodiny, které se sešly k oslavě Chanuky, označil událost za akt čirého zla: „Moje myšlenky jsou s australskou židovskou komunitou a myslím na oběti a zraněné.“

Babišovi i Fialovi za jejich jasný postoj podle ČTK poděkoval izraelský velvyslanec v Praze Amir Weissbrod. K tragické události se vyjádřili i ministři (tehdy v demisi) Vít Rakušan, Jan Lipavský a další.

Dvě poslední besedy

Na sklonku roku 2025 měl Pavel Hoffmann, přeživší holocaust, ještě dvě poslední besedy. O tom, že skončil, nám napsal velmi smutné zdůvodnění:

Rád bych Vám stručně sdělil důvody svého odstoupení. Vždycky jsem věděl, že před 86 lety neměl nikdo v úmyslu vést válku proti fašismu kvůli Židům. Židé by byli obětováni i tehdy, kdyby se tzv. „světového míru“ podařilo dosáhnout pomocí appeasementu.

Ale skutečnost, že dnes podporují státy a organizace zničení lidu, bojujícího o svou existenci, a dokonce i za civilizaci bojem proti islámofašismu, je pro mě důkazem, že má slova nemají žádný účinek. Budu se i nadále snažit ukazovat prostřednictvím publikací, jak se šíří nenávist k Židům, ale už nemám sílu veřejně vystupovat a bojovat proti drtivé moci médií, jakož i proti své ženě, která se o mě neustále bojí a zdůrazňuje, že se tím nic nezmění.

SMUTNÉ ZPRÁVY

Zichronam livracha

Se smutkem oznamujeme, že 24. 12. 2025 zemřela po dlouhé nemoci ve věku nedožitých 92 let paní Věra Weberová z Kyjova, členka TI a účastnice mnoha besed s mládeží doma i v zahraničí.

S lítostí oznamujeme, že ve věku nedožitých 86 let zemřela 11. ledna 2026 paní Hana Honická.

Velvyslanec Slovenské republiky předal Cenu Mateje Hrebendy

Velvyslanec Slovenské republiky v České republice Martin Muránsky předal v pátek 7. listopadu 2025 na shromáždění Obce Slováků ve Slovenském domě v Praze Cenu Mateje Hrebendy panu Jozefu Muránskému, řediteli Základní školy v Raslavicích, za spolupráci a rozvoj česko-slovenských a slovensko-českých vztahů. Součástí oceněné činnosti ředitele školy bylo uvedení dětského animovaného filmu *Nenastoupili*. Film na Slovensku zhlédlo v rámci výuky několik stovek dětí.

Film je skutečným příběhem židovské rodiny Evy Benešové za 2. světové války, která se rozhodla nenastoupit do transportu do koncentračního tábora. Čekalo je několik let strastiplného útěku před nacisty a ukrývání na Slovensku. Dětský pohled vyprávěčky podložený vyprávěním její maminky Pavly Kováčové – však dokázal zaznamenat při válečných útrapách i legraci i smutek. Film je zpřístupněn na webu ČtEdu a čeští učitelé jej používají.

Eva Benešová

V průběhu shromáždění v Domě Slovenské kultury zahrálo a zazpívalo dámské trio Nešama.

Na slavnostním podvečeru a večeru promluvil mimo jiných i předseda Terezínské iniciativy Michal Stránský o historii našeho spolku a o časopise, který už více než třicet let rediguje. V několika minulých číslech časopisu byly zveřejněny kresby dětí z raslavické školy – třetí a čtvrtá třída – s židovskou tematikou.

Film mimo jiné napomáhá a je také využíván k osobnostnímu rozvoji a tvoření postojů dětí (ideálně ve věku 7–15

Dámské trio Nešama

Andrej Dan Bárdoš, Martin Muránsky a Jozef Muránsky

let) k antisemitismu, odmítání rasismu a dalších projevů nenávisti.

Celým večerem provázel Andrej Dan Bárdoš, předseda Republikové rady Obce Slováků v České republice.

(Matej Hrebenda, 1796–1880, byl slovenský národní buditel, básník a sběratel lidové slovesnosti. Byl prvním distributorem slovenských knih.)

**Michal Stránský a Marta Vančurová,
foto Michal Stránský**

Zpívej mi na cestu

Benefiční večer Židovského muzea v Praze

m židovské
muzeum
v praze

Začátkem listopadu minulého roku (6. 11. 2025) uspořádalo Židovské muzeum v Praze benefiční večer v Židovské radnici v Maiselově ulici. Slavnostní večer oslavoval a připomínal v areálu Starého židovského hřbitova pamětní a odpočinkové místo, které má připomínat válečné zaměstnance a spolupracovníky pražského Židovského muzea.

Díky těmto lidem zůstalo zachováno kulturní dědictví v období šoa. Pamětní a odpočinkové místo bude sloužit nejen jako připomínka památce zaměstnanců, kteří pracovali v muzeu během okupace, ale zároveň jako místo pro ztišení, zamyšlení a odpočinek návštěvníků hřbitova.

Celý večer moderoval Jan Kraus. Hosty přivítala Pavla Niklová, ředitelka Židovského muzea, a hned po ní promluvil prof. Jiří Drahoš, 1. místopředseda Senátu Parlamentu České republiky.

Pavla Niklová, ředitelka ŽMP a Jan Kraus

Eva Lorencová předává cenu Karolu E. Sidonovi

Mezi nezapomenutelné zážitky večera jistě patřilo scénické čtení z divadelních her Karola Efraima Sidona nazvané Zpívej mi na cestu. V režii Eliáše Gaydečka vystoupili posluchači AMU – Marie Anna Myšíčková, Barbora Bolíková, Prokop Košaň a Marek Nagl. Samostatným přednesem Labyrintu vystoupila Zuzana Stivínová.

Pavla Niklová a Karol E. Sidon

Večer vyvrcholil předáním ceny Hany Volavkové za mimořádný přínos židovské kultuře. Laureátem se stal Karol Efraim Sidon, vrchní zemský rabín. Cenu v podobě bronzové sošky z dílny Jaroslava Róny, zpodobňující hebrejské slovo emet (pravda), předali Jiří Daníček, Eva Lorencová a Jaroslav Róna.

Michal Stránský, foto Jiří Prokeš

**Předsednictvo Terezínské iniciativy vás zve
do Pinkasovy synagogy v Praze na tradiční vzpomínku
na vyvraždění rodinného tábora v Osvětimi-Březince.**

Přijďte v pondělí 9. března 2026 v 10.00 hodin.

PROGRAM 9. ROČNÍKU

2/2/2026

SUKOVA SÍŇ RUDOLFINA

Zahajovací koncert
Gottlieb Wallisch

7/3/2026

ŠPANĚLSKÁ SYNAGOGA

Jan Petryka
Johanna Haniková
Ineo Quartet

23/3/2026

LIBEŇSKÝ ZÁMEK

Petr Matuszek
Jiří Knotte

12/4/2026

UHELNÝ MLÝN

V LIBČICÍCH NAD VLTAVOU
Pavel Bořkovec Quartet

22/4/2026

JERUZALÉMSKÁ SYNAGOGA

Jewish Chamber Orchestra Munich
Mendele Lohengrin

**Tereziňská
iniciativa**

Vydává Tereziňská iniciativa, Jáchymova 3, Praha 1. Telefon: 601 122 818, e-mail: terezinskainiciativa@cmail.cz.
Redakční rada: Olga Kolárová, Michal Stráňský.

Bankovní účet: v CZK: 59433011/0100.
Číslo 130 vyšlo v lednu 2026.

MK ČR E 10779